

Výroční správa

**obce
BAJANY
za rok 2013**

Základná charakteristika obce

Prvú písomnú správu o obci Bajany poznáme v listine z roku 1361 ohľadne zaberania dediny Vysoká , ktorej majetok susedil s chotárom Bojan . Z obsahu listiny vyplýva , že tamojšie sídlisko jestvovalo už pred rokom 1361 a patrili k nemu územné majetky v ustálenom rozsahu. Vyvinutá obec , ktorá patrila panstvu hradu Nevické – Užhorod , sa spomína v roku 1370 .

Obec Bajany leží vo východnej časti Východoslovenskej nížiny na nánosovom vale pri ľavom brehu rieky Uh v nadmorskej výške okolo 107 m . Susedí s obcami Lekárovce , Pavlovce nad Uhom , Vysoká nad Uhom a Maťovské Vojkovce . Do polovice 20 . storočia mala obec trvalý názov Bajánháza , Bajánház , odvtedy Bajany .

Pôvod dediny možno zistiť jazykovedným výkladom názvu Bajánháza , ktorý sa používal v úradnom maďarskom prostredí od 14 . storočia . Časť – haza svedčí , že išlo o zemiansku osadu , pričom meno Bajan , či Bojan dosvedčuje , že zeman bol slovenského pôvodu . Doslovný preklad názvu dediny môže byť Bajanov domov .

Vznik osady zeman Bojana predpokladáme v 13 . , prípadne v prvej polovici 14 . storočia . Vznikla na majetku starších Mirkoviec . Nepochybne to dosvedčuje jej ojedinelý názov z roku 1439 , zložený z názvu v zmysle Malé Mirkovce v stotožňujúcom vzťahu s názvom Bojan . Dedina a prilahlý územný majetok patrili v 14 . a 16 . storočí zemanom , ktorí tam bývali a názov dediny používali v prídomku .

V 14 . storočí na území našej dediny zaiste hospodárili aj sedliacke domácnosti , ktoré neskôr schudobneli , alebo sa odsťahovali . V 15 . a 16 . storočí tu už sedliakov nebolo . Pozemky zabrali zemanovia a pri ich obhospodarovaní im pomáhali miestni želiari . V r . 1599 stálo v sídlisku 4 až 5 obývaných poddanských / želiarskych / domov a pravdepodobne aj jedna – dve kúrie zemanov .

Na prelome 16 . a 17 . storočia bola Bajanhaza malou dedinou s chudobným poddanským a zemianskym obyvateľstvom . Zemanovia tu bývali aj v 17 . a 18 . storočí . Pozoruhodné je , že v roku 1715 tu hospodáril 8 sedliackych domácností , avšak v roku 1720 v osade nebola nijaká poddanská domácnosť . V roku 1828 bolo v obci 59 domov a 424 obyvateľov .

V 19 . storočí vlastnili tunajšie majetky KOROSKÉNYIOVCI a BERZEVICZYOVCI . Majiteľom pozemkov od terajšieho čísla domu 26 po číslo domu 31 bol zeman Koroskényi , ktorý vlastnil dva hony v našom chotári a zaoberal sa poľnohospodárstvom a chovom hovädzieho dobytku .

Z tohoto obdobia sa až do dnešných čias zachoval kaštieľ , ktorý patrili rodine Berzeviczyovcov . Dnes je majetkom rodiny Ujlakiovcov . Na dvore kaštieľa , ako nemý svedok čias minulých , rastie 110 – ročná lipa , ktorá je zákonom chránená . Na pozemku kaštieľa býval pred Berzeviczyovcami zeman Tabódy Pál , pôvodný majiteľ usadlosti . Môžeme spomenúť aj mená ďalších zemanov , vlastníci majetky v našom chotári :

Košut Tamáš , Orosová Rozália , Bernát Žigmond , Danč Ištván , Felfoldy Daniel . Vlastníkmi pôdy boli zo sedliakov iba Pihulič György a Hudák Ján,obyvatelia obce Bajany. Neskôr sídliskovo oživil dedinu noví usadlíci a nepochybne z iniciatívy zemanov postavili drevený kalvínsky kostol . Vtedy už bola Bajanhaza maďarskou dedinou s maďarským i rusínskym názvom .

Vtedajší obyvatelia sa zaoberali hlavne poľnohospodárstvom a tkáčstvom . Aj na pečatidle zo začiatku 19 . storočia je v strede pečatného poľa vyrytý po pažiti kráčajúci kôň . Tento symbol nepriamo a predsa mnohovravne poukazuje na miestne poľnohospodárstvo . Obec ním vyjadruje , že na poľnohospodárske práce využíva kone a nie bežnejší rožný statok .

Za I . ČSR sa zamestnanie obyvateľov nezmenilo . V rokoch 1939 – 1944 bola obec pripojená k Maďarsku .

V obci sú postavené 3 kostoly :

- rímskokatolícky kostol Božského Srdca Ježišovho bol postavený v roku 1910 . Filiálka patrí do farnosti Lekárovce , ktorej správcom je Mgr . Jozef Križalkovič
- terajší reformovaný kostol bol postavený v roku 1936 , predchádzal mu drevený kostol . Správcom farnosti je Mgr . Henrieta Kondášová
- gréckokatolícky chrám sv . Cyrila a Metoda je novodobá stavba . Základný kameň bol položený v roku 1990 a stavba bola dokončená v roku 1992 . Patrí do farnosti Lekárovce , ktorej správcom je ThDr . Marek Pejo .

Najväčší rozmach dediny nastal v 60 – tých a 70 – tých rokoch 20 . storočia , kedy bola postavená väčšina obytných domov , hospodárskych budov občanov a taktiež aj budovy a stavby obce . Okrem kostola je najstaršou budovou budova ZŠ , postavená v roku 1930 , ktorá stojí dodnes . Jej priestory sú po dlhšej prestávke využívané ako I . stupeň ZŠ pre ročníky

1 . – 4 . a pre počítačovú miestnosť .

V roku 1958 bol postavený miestny obytný dom , ktorý viac rokov obývala rodina Foldešových , dnes je prenajatý na účely predajne potravín .

V roku 1968 bola postavená budova požiarnej zbrojnice a v roku 1969 hospodárska budova Obecného úradu .

V roku 1973 sa zrealizovala stavba kultúrneho domu . V roku 1979 sa začalo so stavbou budovy terajšieho Obecného úradu a MŠ , ktorej predchádzalo rozbúranie budovy starej maďarskej školy z roku 1863 . Budova bola daná do užívania v roku 1984 .

V akcii „ Zet “ bola postavená budova terajšieho obchodu Jednota a miestneho pohostinstva v roku 1968 .

Miestny vodovod je našim občanom k dispozícii od roku 1989 , od roku 1994 je obec splynofikovaná .

V roku 2007 sa ukončila výstavba Domu smútku ktorá bola daná do užívania.

V prevej polovici roku 2008 sa ukončila výstavba kanalizácie, tým sú ukončené v obci všetky inžinierske siete.

Kým v roku 1828 bolo v obci už spomínaných 59 domov s 424 obyvateľmi , k dnešnému dňu má naša obec 184 čísel domu s počtom obyvateľov 491 . Vekové zloženie obyvateľstva je nasledovné :

Od 0 do 18 rokov máme 95 obyvateľov

Od 19 do 60 rokov 293 obyvateľov

Nad 60 rokov 113 obyvateľov .

Počet mužov je 243 a počet žien 258.

V roku 1958 bolo v obci založené JRD . Prešlo rôznymi štrukturálnymi a organizačnými zmenami , no napriek tomu poskytovalo zamestnanie mnohým občanom obce .

V roku 1993 JRD zaniklo . Poľnohospodárska pôda prešla do užívania občanov . Tí , ktorí o užívanie nemali záujem , dali svoju pôdu do prenájmu firme Matex a NOP , ktorí hospodária na pôde v katastrálnom území obce . Celková výmera katastra obce je 558 ha .

Údaje o obci

Poloha obce: na východe Slovenska v okrese Michalovce

Zemepisná dĺžka: 22°05'52,9" VD

Zemepisná šírka: 48°36'11,5" SŠ

Nadmorská výška: 108 m

Počet obyvateľov:

Počet domov: 158

Najviac občanov našej obce je zamestnaných v týchto firmách na Slovensku: Elektráreň Vojany, YAZAKI, Sonap, Unomedical v Michalovciach a v zahraničí, hlavne v ČR, USA, Anglicku a Írsku a pod.

Počet nezamestnaných: 76, z toho zaradených do aktivačných prác a do drobných obecných služieb 25 uchádzačov o zamestnanie

Pol'nohospodárstvo:

Katastrálna rozloha obce v ha: 558

z toho **orná pôda:** 429

v užívaní:

firiem NOP a MATEX

- súkromne hospodáriaci roľníci (do 2 ha) – 35 občanov

Pol'nohospodárske firmy a súkromne hospodáriaci roľníci pestujú na ornej pôde hlavne obilniny, repku, slnečnicu a kukuricu. Živočíšnou výrobou sa poľnohospodári nezaoberajú.

Inžinierske siete:

- elektrina, plyn , voda
- kanalizácia

Vierovyznanie:

rímskokatolíci, gréckokatolíci, reformovaní veriaci, Jehovoví svedkovia, 3 kostoly

Služby občanom:

COOP Jednota, súkromný obchod potravín, pohostinstvo

Počet kmeňových pracovníkov:

Obecný úrad - 2 zamestnanci – starosta obce, pracovníčka OcÚ

Materská škola - 4 zamestnanci – riaditeľka MŠ, učiteľka a kuchárka a vedúca ŠJ

Počítačová miestnosť a posilňovňa - 1 zamestnanci

Terenná sociálna pracovníčka – zamestnanec

Aktivačná činnosť - 1 zamestnanci – mzdy a odvody refundované ÚPSVaR Michalovce
Základná škola – 1 učiteľka - zamestnávateľ ZŠ Pavlovce nad Uhom

OcÚ	2
-----	---

MŠ	2+2	ZŠ	1	AČ	1	PC	1	
----	-----	----	---	----	---	----	---	--

Obecný úrad spravuje:

- MŠ – originálne kompetencie
- ZŠ – ročníky 1. – 4. – prenesené kompetencie
- Počítačová – internetová miestnosť
- Kultúrny dom – nevýhodná poloha mimo obce
- Požiarna zbrojnica – „DPZ“
- Dielňa AČ – pre bežné zámočnícke a drobné práce
- Miestnosť pre koordinátorky AČ
- Rozlúčková sieň

Spoločenské vyžitie občanov obce / hlavne mládeže /:

počítačová miestnosť – veľký záujem, dobrovoľný požiarny zbor – mládež od 10 do 15 rokov

Spoločenské organizácie:

Zväz dôchodcov a invalidov, DPZ, zväz poľovníkov

Politické organizácie:

SDKÚ, SMER

Spracovaný plán:

- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce
- Pozemková úprava katastra obce Bajany

Ciele Obecného úradu:

- **naplnenie plánu:**
  - PHSRO, Územný plán obce
    - vidiecka rekreácia – pomerene silná automobilová doprava na hraničný prechod Nižné Nemecké
    - II. etapa pozemkovej reformy
- vypracovanie projektu pre chodníky a cestné priekopy

SYMBOLY OBCE

Obec BAJANY

Pečať

Kruhový pečatidlo znie: BAJANHAZA HELY/seg/ PETSE/the/. Pečatidlo používala obec od začiatku 20. storočia. Erb obce je totožný s pečat'ou obce.

Erb

Erb obce Bajany je v modrom štíte po zelenej oblej, dvomi striebornými pruhmi lemovanej pažiti doľava otočený kráčajúci kôň.

Vlajka

Vlajka obce Bajany pozostáva z piatich pruhov vo farbách modrej, bielej a zelenej. Vlajka je ukončená tromi cípmi.

Školstvo

V obci sa v súčasnom období nachádza elkovaná – ZŠ pracovisko Bajany

1. Základná škola

učiteľka: Mgr. Jana Cisarová

počet žiakov: 15 v ročníkoch 1., 2., 3,4.

1. Materská škola

riaditeľka: Bc. Ružena Korpová

učiteľka : Lenka Demeterová

počet žiakov: 18

Materská škola je bez právnej subjektivity, jej zriaďovateľom je obec.

Samospráva

Adresa:

Obec Bajany
6
072 54 Lekárovce

Telefón:

+421 56 64 94 231

E-mail:

oubajany@zoznam.sk , oubajany@vknet.sk

www.bajany.sk

Starosta obce:

Bc. František Genco

Zástupca starostu:

Milan Kopor

Poslanci OZ:

Anna Bumberová, Ing.
Peter Macik Ing.
Kamila Rebrinská
Marcela Karchová, Mgr.
Vincent Baňas
Albert Kováč

Hlavný kontrolór:

Ing. Ján KOLIBAŠ

Kancelária úradu:

Oľga Salayová

IČO: 00324990

Počet obyvateľov: 495

Rozloha: 558 ha

Prvá písomná zmienka: v roku 1370

Obec Bajany je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

Obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu. Majetkom obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce, má sa zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné. Majetok obce možno použiť na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Zásady hospodárenia s majetkom obce určuje obecné zastupiteľstvo. Obec môže zveriť svoj majetok do správy rozpočtovej organizácii, ktorú zriadila podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Obec môže vložiť svoj majetok ako vklad do obchodnej spoločnosti alebo môže zo svojho majetku založiť právnickú osobu. Obec môže upustiť od vymáhania majetkových práv, ak dôvody pre trvalé alebo dočasné upustenie určí v zásadách hospodárenia s majetkom obce.

Podiely na daniach v správe štátu upravuje zákon č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy sa zabezpečujú prostredníctvom správcu kapitoly štátneho rozpočtu, do ktorého vecnej pôsobnosti patrí výkon štátnej správy, ktorý sa preniesol na obec. Poskytujú sa na základe zákona č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl a školských zariadení. Do prijatia prostriedkov štátneho rozpočtu obcou na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy môže obec použiť na ich úhradu vlastné príjmy. Po prijatí prostriedkov ŠR obec zúčtuje prostriedky v prospech svojho rozpočtu.

Ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok sa zabezpečujú prostredníctvom Ministerstva financií SR alebo správcu rozpočtovej kapitoly ŠR, do ktorého vecnej pôsobnosti patrí činnosť, ktorá sa má financovať.

Obec, ako subjekt verejnej správy zadefinovaný v § 3 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov, je právnickou osobou zapísanou v registri organizácií vedenom Štatistickým úradom SR podľa zákona č. 540/2001 Z.z. o štátnej štatistike.

Všeobecnou legislatívnou normou upravujúcou účtovníctvo vrátane účtovnej závierky rozpočtových organizácií a obcí je zákon o účtovníctve v znení neskorších predpisov. V zmysle tohto zákona účtujú rozpočtové organizácie a obce v sústave podvojného účtovníctva.

Účtovnú závierku vo všeobecnosti upravuje zákon o účtovníctve v znení neskorších predpisov a definuje ju ako štruktúrovanú prezentáciu skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, poskytovanú osobám, ktoré tieto informácie vyžadujú, pričom účtovná závierka tvorí jeden celok pozostávajúci zo všeobecných náležitostí a z jednotlivých súčastí – súvahy, výkazu ziskov a strát, poznámok.

Cieľom účtovnej závierky je poskytnúť verný a pravdivý obraz o účtovnej závierke. Informácie v účtovnej závierke sú užitočné, ak sú posudzované z hľadiska významnosti, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.

Zákon o účtovníctve v znení neskorších predpisov stanovuje povinnosť overenia individuálnej účtovnej závierky a vyhotovenie výročnej správy, ktorej súlad s účtovnou závierkou musí byť tiež overený audítorom. Pre obce to ustanovuje aj § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších doplnkov.

Účtovná závierka predstavuje kontinuálny proces činností, ktorých výsledkom je zostavenie účtovných výkazov, vypracovanie poznámok a následné predloženie účtovnej závierky ako celku vrátane všeobecných náležitostí na určené miesta predkladania. Z hľadiska charakteru ich môžeme rozdeliť na účtovnú závierku pozostávajúcu z prípravných prác, uzatvorenia účtovných kníh a zostavenie účtovnej závierky.

Prípravné práce sa uskutočnili pred uzavretím účtovných kníh a zahŕňali tieto okruhy činností:

- inventarizáciu,
- kontrolu bilančnej kontinuity,
- kontrolu nadväznosti analytických účtov a analytickej evidencie na syntetické účty,
- zaúčtovanie účtovných prípadov na účtoch, ktoré nesmú mať konečný zostatok,
- kontrolu účtu výsledku hospodárenia,
- kontrola zaúčtovania odpisov,
- doúčtovanie účtovných prípadov bežného účtovného obdobia,
- kontrolu formálnej správnosti účtovných zápisov.

Pri uzatváraní účtovných kníh obec postupuje nasledovne:

- zisťujú sa obraty jednotlivých účtov,
- zisťujú sa konečné stavy účtov prostriedkov a zdrojov rozpočtového hospodárenia,
- zisťuje sa účtovný výsledok hospodárenia za účtovné obdobie